

Slovenski dom

Štev. 58.

V Ljubljani, v četrtek, 12. marca 1942-XX

Leto VII.

Izkuljena pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiane S. A. Milano.

Uredništvo in sprava: Kopitarjeva & Ljubljana.
Redakcija Amministrazione: Kopitarjeva & Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiane S. A. Milano.

Il bollettino no. 648:

Magnifici successi della marina italiana

Il Quartiere Generale delle Forze Armate
comunica:

Elementi esploranti avversari, scontratisi con una nostra pattuglia nella regione di Mechili, venivano posti in fuga con perdite.

Nostri reparti aerei hanno attaccato con successo mezzi meccanizzati danneggiandone un buon numero. In una incursione notturna effettuata da aeroplani inglesi su Bengasi, non si sono registrati danni cose o persone.

E' proseguito il martellamento diurno e notturno di Malta: aeroplani, depositi, magazzini sono stati centrali con bombe di ogni calibro: incendi di vaste proporzioni e di lunga durata sono divampati sugli obiettivi più volte raggiunti. Il nemico ha perduto undici apparecchi dei quali sei distrutti al suolo e cinque abbattuti in combattimento da cacciatori tedeschi.

Un nostro convoglio di ritorno dalla Libia, scortato da formazioni navali e aeree, veniva attaccato da velivoli siluranti dei quali respingeva

l'insidia con la prontezza della manovra e con l'efficacia del fuoco, giungendo a destinazione senza aver riportato alcun danno. Nel corso dell'azione due aerei inglesi, colpiti, precipitavano in mare.

Le torpedinieri «San Martinoc» e «Solférino», comandate rispettivamente dai tenenti di vascello Angelo Piavatolo e Mireco Vedovato, hanno affondato ciascuna in luoghi e giorni diversi un sommersibile nemico. Nel giro delle ultime quattro settimane sei sommersibili sono stati pertanto sicuramente perduti dagli inglesi nel Mediterraneo.

Nostri sommersibili operanti lungo le coste degli Stati Uniti hanno affondato naviglio nemico per 23.500 tonnellate. Gli affondamenti in quella zona assommano così nel corso di una settimana a 50.700 tonnellate. Si sono particolarmente distinti in queste aperazioni i sommersibili al comando dei capitani di corvetta Longanesi, Cattani, De Giacomo, Giudice e Fecia di Cessato.

Vojno poročilo št. 648:

Sijajni uspehi italijanske vojne mornarice

Sovražni ogledniški oddelki, ki so se spopadli z našo patrulo v pokrajini Mekili, so bili izgubeni zapadeni v beg. Naši letalski oddelki so uspešno napadli mehanizirano orožje in so ga mnogo poškodovali.

Zaradi ponočnega poleta angleških letal nad Bengazi ni nič tvarne škode, ne človeških žrtev.

Nadaljevalo se je dnevno in nočno obstrelovjanje Malte. Letalska, shrambe in skladisca so zadele bombe vseh kalibrov. Na večkrat zadehti cilji so se razbesneli veliki in dolgotrajni požari. Sovražnik je izgubil 11 letal, od katerih jih je bilo 6 uničenih na zemlji, 5 pa so jih sestrelili nemški lovci.

Naš konvoj, ki se je vračal iz Libije v spremstvu pomorskih in letalskih sil, je bil napaden od angleških torpednih letal ter je odbil

njihovo zasedo s spremnim manevriranjem in z izdatnim streljanjem ter je brez kakršne koli izgube prispel na cilj. Med napadom sta dve zadeti angleški letali strmoglavljeni v morje. Torpedovki «San Martinoc» in «Solférino», ki sta jima poveljavala poročnika boj. ladje Angelo Piavatolo in Mireco Vedovato, sta vsaka na različnih krajinah in na različnih dan potopili po eno angleško podmornico. Tako so Angleži v zadnjih štirih tednih izgubili v Sredozemlju šest podmornic.

Naša podmornice, ki delujejo ob obalah Združenih držav, so potopile za 23.500 ton nasprotinovkega ladjevja. V tem področju je bilo torej v enem tednu potopljeno za 50.700 ton ladjevja. Pri tem so posebno odlikovane podmornice pod poveljstvom korvetnih kapitanov: Longanesija, Catanija, Giacomija, Giudicija in Fecia di Cessato.

Nemško vojno poročilo

Nepretrgani obrambni boji v Rusiji — Letalski napadi na Malto in angleško ladjevje — Angleški napadi na nemške civilne kraje

Hitlerjev glavni stan, 12. marca. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje uradno vojno poročilo:

Na južnem odseku vzhodnega bojišča so bili množični sovjetski napadi odbiti s hudimi krvavimi izgubami za nasprotnika. Tudi na posameznih mestih srednjega in severnega dela vzhodnega bojišča so izvedeli Sovjeti brezuspečne napade.

V neprestanih hudih obrambnih bojih se je posebno izkazala brandenburška 76. pehotna divizija.

V Severni Afriki so bile na področju pri Mekili odbite angleške ogledniške čete, angleške motorizirane kolone pa so bile bombardirane.

Pri letalskih napadih na letalska oporišča otočja Malte so bombe zadele hangarje in vletišča.

Sovražnik je izgubil v bojih pet, na teh pa šest letal.

V vodah okoli Shetlanda so potopila bojna letala podnevi 2000 tonsko trgovsko ladjo in z bombami najtežjega kalibra obstrelovala letališča: naprave na otočju.

V času od 1. do 9. marca je izgubilo angleško letalstvo 68 letal, od tega 43 v Sredozemlju in v Severni Afriki. V istem času je bilo v boju proti Angliji izgubljenih 19 lastnih letal.

Sovražnik je v pretekli noči pril-tel nad zahodno Nemčijo in je spuščal bombe pretežno na stanovanjske četrti. Nekaj civilnih oseb je bilo ubitih ali ranjenih. Ponočni loveci in protiletalsko topništvo so sestrelili tri napadajoče bombnike.

Žalne slovesnosti za † vojvodom d'Aosta v Rimu in v Vatikanu

Rim, 12. marca. s. V navzočnosti Nj. Vel. kralja in cesarja ter Kr. Vis. knezov, ki so zdaj v Rimu, je bila v Pantheonu maša zadušnica za pokojnega kneza vojvoda d'Aosta. Pri žalni slovesnosti so bili tudi nosilci in nosilke reda Sv. Annunziate in ves dor.

Rim, 12. marca. s. Jutri, 13. marca ob 10.30 bo po odredbi Ducalevji v Rimu v baziliki sv. Marije Angelske cerkveno opravilo v spomin na pok. Savojskega kneza vojvodo d'Aosta. Žalni obred bo čisto vojaškega značaja. Prišli bodo visoki zastopniki vlade, stranke, visoki državni uradniki, mnogi zastopniki vojske, fizičnih in vojaških organizacij. Rimsko prebivalstvo bo potem lahko pri mašah zadušnicah, ki bodo darovane v isti bojišči.

Rim, 12. marca. s. V kapelici italijanskega poslanstva pri Sv. stolici je bila na pobudo italijanskega poslanika Guariglia včeraj ob 12

darovana slovenska zadušnica za pokoj Kr. Vis. vojvode d'Aosta. V kapelici, ki je bila vsa zgrajena v črno, je bila velika množica odlicnikov. Prišli so kardinali: državni tajnik Maglione, Tedeschini, Datario in Caccia Dominioni, ves diplomatski zbor pri Sv. stolici, veliki mojster Malteškega reda, namestnik državnega tajništva mons. Montini. Navzoči so še bili cerkveni in svetni odličniki papeškega dvora, knez in kneginja Pacelli, knez in kneginja Marcantonio Colonna, knez in kneginja Ruspoli, in guverner vatikanskih držav. Zastopano je bilo poleg tega tudi zunanje ministrstvo in rimsko plemištvilo. Sprejeli so jih poslanik in osebje poslanstva, ki so vsakega pospremili na določeno mu mesto. Maša je daroval cerkveni svetnik poslanstva. Med obredom so izvajali izbrano versko glasbo, ki je globoko vplivala na zbrane verme.

Začetek pomladi in sonca na vzhodnem bojišču
Pregled letalskih uspehov italijanskega ekspediciskoga zбора v Rusiji

Vzhodno bojišče, 12. marca. s. Po petih mesecih ene najhujših russkih zim se je znova pričakalo sonce nad donško kotino, piše posebni dopisnik agencije Stefani. Sonce sicer še ni točno, kljub temu pa ga naši vojaki pozdravljajo z velikim veseljem, saj je prvo nezmotljivo znamenje, da je trdi letni čas pri kraju. Na izpostavljenem letališču italijanskega ekspediciskoga zбора so letalci zaradi prihoda pomladi zelo srečni in njihova sreča je združena z velikim zadovoljstvom, da so namreč pretolki eno najhujših zim, kar so jih ti bojevni kdaj doživeljali. Zadovoljni pa so tudi, da so se ves ta čas krepko upirali ter v vseh hudi trenutkih stali v prvi bojni črti, da bi neusmiljeno bili po sovražniku. Sonce naznanja pomlad, v kateri bo dejvanje spet oživel, in v kateri bo konec tistih

velikih težav, ki so jih morali doslej zmagovati. Taj bodo torej spet leteli in se borili v naravnih vremenskih prilikah. Pretekla zima bo za vse, ki so udeležili bojev na Vzhodnem bojišču, najlepši spomin: saj so bili vsi vojaki, strojniki in letalci pripravljeni na največje žrtve in niso odnehalni od borbe niti za trenutek, da bi obdržali gospodstvo v zraku, ki so si ga italijanski sinji letalci zagotovili že prvi dan, ko so se pojavili na boljševiških tleh.

Ob koncu zimske borbe italijanskega letalskega zбора v Rusiji lahko povzamemo številke, ki pričajo o njegovih delavnosti. Do danes so italijanski letalci v zračnih borbah sestrelili 147 sovražnih letal, 18 so jih uničili na tleh, 14 drugih pa so verjetno sestrelili v letalskih dvobojih. Tem številkom moramo še dodati veliko in težko delo

Novi japonski opomini in ponudbe Avstraliji in Indiji Velik govor japonskega ministrskega predsednika o nadaljevanju vojne in njenih bodočih ciljih

Tokio, 12. marca. s. Japonski ministrski predsednik Tojo je včeraj imel na seji zbornice velik govor, v katerem je dejal, da je zasedbo Java zapečetena usoda vse holandske Indije in da je padel tudi Rangoon, važno vojaško oporišče v angleški Birmi. Nato je nadaljeval:

»21. januarja in 16. februarja sem povedal, da je japonska trdnodoločena popolnoma uničiti holandske oborožene sile, ki ne razumejo naših pravih namenov in so nadaljevale svoj nekoristni odpor. Razen tega sem povedal, da mislimo steti angleška vojaška oporišče v Birmi ter tako odrezati angleško in ameriško pomoč za kitajsko vladivo v Cunkingu.

V kratkem razdobju dvajsetih dni se je urenilo tisto, kar je japonska vladat zatrjevala. V takratnem času je bilo mogoče spraviti holandsko Indijo pod naše nadzorstvo in zasesti vojaška važni predel Birme. Ta uspeh je treba prisovati izključno samom j. veličanstvu cesarja, po čigar vzvodenim vodstvom so japonska krila in hrabri vojaki ter častniki uveljavljali svoje pogumno napore. Zdaj je prebivalstvo Hongkonga, Manile, Singapooreja in drugih krajev osvojeno jarmo Združenih držav in Anglie. Naše oborožene sile že vneto delujejo za obnovitev teh pokrajin.

Izkoriščam to priliko, da izrecem naše globoke simpatije ljudstvom v Indokineziji in v Birmi, ki so dolge rodove trpeli pod nasilniško vladivo Anglie in Hollandje. Hkrat upam, da bodo hoteli narediti poslednji skok ter doseči res zdrav napredok in blagostanje kot novi sodelavci pri postavljanju velike vzhodne Azije.

Zaradi padca holandske Indije in Rangoona stojita Indija in Arabija neposredno pred silo, japonske vojske. Zaradi tega hočem porabiti to priliko, da še enkrat ponovim Avstraliji in Indiji japonsko stališče in japonske pogobe.

Avstralci sami si morajo biti docela na jasenem, da je v Avstraliji že zaradi njenega izredno maloštevilnega prebivalstva, obsežnosti njenega ozemlja in zemljepisne oddaljenosti od Združenih držav in Anglije popolnoma nemogoče braniti se pred našimi nepremogljivimi četami. Zato je več kakor očitno, kakšno stališče naj Avstraliji vzame, da zagotovi blagostanje svojemu ljudstvu.

Ce Avstralija ne bo spremenila svojega sedanega vedenja, jo bo neizogibno doletela usoda holandske Indije. Pričakujem, da bo Avstralija z ozirom na starodavne odnose, pa tudi iz drugih razlogov, hotela sprevrediti, kakšen je točno njen položaj in določila stališče ob tej važni priliki. Kar se tiče indijskih narodov, Japonska niti najmanj ne namerava postaviti se v boj zoperne. Želim pa vsekakor jasno ponoviti, da japonski sklep za popolno uničenje angleškega in ameriškega vpliva ne bo prav nič spremenjen. Načelo »Birmania Birmancem« se je že uresničilo. Trdno sem prepričan, da je zdaj prisel trenutek za urešnjenje drugega načela »Indija Indijcem«, kar je toliko let bila tih težnja 400 milijonov ljudi. Anglija je dolgo tlačila Indijo in ji vedno vladala svojevoljno. Mislim, da se indijsko ljudstvo špominja, koliko so bile vredne angleške obljube med svetovno vojno. Zdaj skuša Anglija Indijo znova prevariti z vsemi mogočimi slepili. Ce se bodo indijski poglavarji dali prevarati, bodo izdali težnje indijskega ljudstva in odbili priliko, katero jim ponuja nebo in kakršne mislim da ne bo nikdar več za rešitev Indije. Ce se bo Indija vdignila, bo tako imela čast sodelovati pri ustvarjanju področja za blagostanje velike vzhodne Azije, ali pa bo trajno ostala pod peto angleško-ameriških sil in bo zapustila bodočnosti imenovanih naroda. Indija gleda zdaj v oči trenutku, ko bi morala potegniti križ čez svojo preteklost, jasno pregledati novi položaj ter sprejeti končni sklep.

Kitajska vladva v Čungkingu je zaradi padca Birmi ostala docela osamljena. Anglija in Amerika bi ji zdaj lahko dajali samo še nekoristno zlato, za katero bosta zahtevali mesec in krikitajskega naroda. Poudariti je treba, da se Čungkingški voditelji še ne marajo sprijaznitvi s stvarnostjo, čeprav vidijo, kako Anglija in Amerika spravljata s prevarami in slepili druge narode v boje zase, potem jih pa pustita na cedilu. Hkrat moramo izreči svoje sočutje do kitajskoga ljudstva, ki je zdaj ob zori velike vzhodne Azije brez potrebe v nevarnosti, da bo slepo šlo za temi voditelji in za njihovim jalovim odpornom proti Japonski.

Pretekli so komaj trije meseci od začetka bojev na vzhodnem bojišču, pa je glavnina angleškega in ameriškega brodovja že izginila s površja Tihega morja in vsa sovjetska oporišča v Južnem in Tihem morju so v naših rokah. Težko najdem besede, s katerimi bi povedal nesramnost angleških in ameriških oblastnikov, ki se skušajo izogniti lastni odgovornosti za to dejstvo. Angleška in ameriška vladva upata v daljno bodočnost in razglasita svoje programe za obsežno oborožitev. To vse naj samo zmanjša japonsko vo-

jaško premoč in japonske čudovite uspehe ter željno vzajemnost naših narodov. Jasno kakor beli dan je, da je njihovo upanje obsojeno na polom. Prepričani sem, da so ljudstva Združenih držav in Anglije bila prevarana po svojih vladah in so se zagnala v obupno pustoščino, da se po korakih blagobito popolnemu zlomu ter bodo v tem trenutku znova premisli svoj položaj.

Zelo moramo biti zadovoljni s svojimi zaveznički v Evropi, zlasti z Nemčijo in Italijo in njihovimi zmagami, ki prihajajo hkrat z našimi dejanskimi vojaškimi nastopi. Naš namen je ojačiti sodelovanje z njimi ter tako doseči vojni cilj.

Japonska mora začetne sijajne zmage izpopolniti z nadaljnimi vojaškimi akcijami, da bo pobila Združene države in Anglijo tako, da bo mogla uvesti novi red v veliki vzhodni Aziji ter uresničiti misel o svetovnem miru. Še se bo treba vojskovati v bodočnosti. Japonsko ljudstvo ne sme biti omamljeno po teh naglih zmag, temveč mora močno ojačiti neupogljivi duh, s katerim smo se tih oborili do dogodka v Mandžuriji. Premagovati mora vse mogoče težave ter se navdihovati ob sijajnih upih za bodočnost in tako doseči krono slave s čim popolnejšim sodelovanjem med vladom in ljudstvom.

Vesti 12. marca

Ob skorajšnji 10 letnici železničarske zadruge za male gospodarje

Delo v 10 letih priča, kaj zmora marljivost in skupnost

V kratkem bo že deseti redni občini zbor >Že-
gozec. Ob tej priložnosti želimo opisati namen in
v pomen Splošne gospodarske zadruge železničarjev
za male gospodarje.

>Zegozec so svoj čas ustanovili železničarji.
Torej stan, katerega večina pripadnikov je iz
najrazličnejših vzrokov in nagnibov primorana pe-
čati se z malim gospodarstvom.

Spočetka zadruga ni kazala posebnih življeni-
skih znakov. Omejila se je na predavanja o perut-
ninarni v gospodarski soli Nabavljale zadruge
železničarjev in izdala je brošuro o nabiranju
zdravilnih zelišč. Šele ko je na predlog današ-
njega njenega predsednika leta 1936. sprevela v
pravila splošen program malih gospodarjev in ga
začela stvarno izvajati — spočetka sicer samo med
železničarji — se je začela zadruga hitreje raz-
vijati, pri čemer jo je vedno podpirala materialno in
moralno. Nabavljala in kreditna zadruga že-
lezničarjev.

Ko smo leta 1938. dobili nov zadružni zakon,
je >Zegozec takoj odprla vrata vsem malim gos-
podarjem, torej tudi onim izven železničarskih vrst.

In od takrat dobiva >Zegozec čedalje večji
pomen za male gospodarje, prav posebno pa za
rejce malih živali.

V čem je pomen zadruge

Vsi vemo, da samo v zdognji spomladni iz-
valjene jarčice začeno nesti še isto jesen in zimo
in da je nesnosnost odvisna — poleg primerne hra-
ne — v zelo veliki meri tudi od prednikov. Zate-
gadelj je zadruga nabavila okoli 20 kokošjih dru-
žin pri znanih rejcih. Te kokosje družine je raz-
delila članom. Drugo leto je dala članom na raz-
polago inkubator za 400 jajc in nekaj umetnih
kokelj za vzgajanje umetno izvaljenih piščancev.
V prvem letu umetnega valjenja je oddala že ne-
kaj čez 200, drugo leto pa že čez 600 piščancev
rodajalendk in štajerk. In tako gre zdaj reja dalje.

Zadruga pa ni ostala delavnava samo na polju
kokošereje, temveč je nekaterim ljubiteljem pe-
rutnine priskrbela tudi odlične race, gosi in pu-
rane.

Kunci in koze

Malega gospodarstva si skoraj ne morete mi-
sliti brez kuncov in koz. Tudi v tej panogi ni dr-
žala križem rok. Lottia se je pospeševanja najbolj
gospodarske pasme — angorcev. Pomagala je usta-
noviti majhno rejsko središče za to pasmo. Rejsko
središče je dalo zadrugi v štirih letih približno
300 prvovrstnih angorcev, ki jih je zadruga izro-
čila, da jih vrnejo iz prireje. Najpotrebnejšim je
priskrbela približno 60 koz.

Lastna predilnica in strojarnica

Ko se je v dveh letih reja angorcev že precej
razširila, je postajalo za zadrugo vedno bolj pa-
reče vprašanje vnovčevanja angorske volne. Po-
skusi pošiljanja volne v inozemstvo se niso obne-
sli. Izredni občni zbor zadruge je leta 1937. so-
glasno sklenil povrašanje jamstva na desetkratno
višino, pooblastil je odbor, da se seme zadolži do
100.000 din ter s temi sredstvi nabaviti stroje za
predenje angorskog volne v lastni rokodelski de-
lavnic. To investicijsko posojilo ji je z vso u-
devnostenosti podelila Zveza nabavljalnih zadrug drž.
uslužbenec.

Leto 1938. je torej z ustanovitvijo lastne za-
držne delavnice za predenje in z omogočenjem
včlanjenja vseh rejev in drugih malih gospodar-
jev najvažnejši mejniki v razvoju zadruge.

V prvem letu obstanka predilnice je zadruga
imela z njo precejšnjo izgubo, ki jo je pa nasled-
nje leto s skromnim presežkom pokrila. Vendar
izgledi niso bili rožnati. Konkurenca in pomanj-
kanje obratnega kapitala sta jo neprestano ovirali
in ji celo pretili, da predilnica in vso zadrugo za-
duše. Nekaj domačih trgovcev je sicer prevzelo
razpečevanje njene preje — angora bisere — ali
so jo z nezaupanjem kupovali naše gospodinje,
saj na klopčičih niso našle nič nemškega, fran-
coskega ali celo angleškega — bila je >Zegozec
domača znamka brez pozlačenega celofana. Za-
loga je rasla, a prodalo se je malo. Maršikateri
bridek očitki je padel dokler niso bili organizirano
ročno in strojno pletenje pri poenih družinah
članov. Led je bil prebit. Naenkrat pa je začelo
se pred vojno primanjkovati surove angorske volne.
Naposlед je zadruga dobila tudi odlično tkalko
in nesebične svetovale. Državni osrednji zavod za
ženski domači obrt pa je pridobil odjemalec za
izdelke pletenje v tkanin. Sporedno s tem je rasla
seveda tudi cena surovi angorski volni na doma-
čem tržišču, kjer je >Zegozec do sedaj njen naj-
boljši in najzanesljivejši odjemalec. Cena je do-
segla še pred vojno 500 din, dočim smo poprej
dobili zanjo kvečjemu 180 din. Danes se giblje
cena že pri 600 L za kg. In ne samo surovi an-
gorski volni je zadruga pripomogla do pravične

črno-kravljene volne, ki jo je pa naslednje leto
z skromnim presežkom pokrila. Vendar izgledi
niso bili rožnati. Konkurenca in pomanjkanje
obratnega kapitala sta jo neprestano ovirali
in ji celo pretili, da predilnica in vso zadrugo za-
duše. Nekaj domačih trgovcev je prevzelo
razpečevanje njene preje — angora bisere — ali
so jo z nezaupanjem kupovali naše gospodinje,
saj na klopčičih niso našle nič nemškega, fran-
coskega ali celo angleškega — bila je >Zegozec
domača znamka brez pozlačenega celofana. Za-
loga je rasla, a prodalo se je malo. Maršikateri
bridek očitki je padel dokler niso bili organizirano
ročno in strojno pletenje pri poenih družinah
članov. Led je bil prebit. Naenkrat pa je začelo
se pred vojno primanjkovati surove angorske volne.
Naposlед je zadruga dobila tudi odlično tkalko
in nesebične svetovale. Državni osrednji zavod za
ženski domači obrt pa je pridobil odjemalec za
izdelke pletenje v tkanin. Sporedno s tem je rasla
seveda tudi cena surovi angorski volni na doma-
čem tržišču, kjer je >Zegozec do sedaj njen naj-
boljši in najzanesljivejši odjemalec. Cena je do-
segla še pred vojno 500 din, dočim smo poprej
dobili zanjo kvečjemu 180 din. Danes se giblje
cena že pri 600 L za kg. In ne samo surovi an-
gorski volni je zadruga pripomogla do pravične

Earl Derr Biggers

ČRNA KAMELA

»Ne morem tega, gospod,« je odgovoril strežaj. »Zdaj je
sploh ni mogoče več zložiti. Kaže, da so bili prejšnji lažniki te
hiše izredni gostitelji.«

»Toliko boljše,« je pritrdir Chan. Z veseljem je ugotovil, da
je miza stala na istem mrzlem parketnem podu, le pri vratih
je bila majhna ovira. »Ali bi mi storili uslugo in bi postavili
vseh deset stolov okrog mize v istem redu in po istem načinu,
kakor so stali sночи.«

Jessop je ubogač, čeprav malce presenečen. Charlie je z glo-
bokim premislekom nekaj časa ogledoval novi položaj. Zdaj je
prišel do tega, da je lahko začel delati s skrajno natančnostjo.

»Stoli stote točno tako kakor sночи, ko ste gostom prinesli
kavo?«

»Popolnoma tako.«

Brez besede je Charlie pograbil naslanjalo najbližjega stola,
ga porinil nazaj in izginil pod mizo. Stol, za stolom je oddržal
vstran in bil priča neuromnega dela pod mizo. Zbeganost na
Jessopovem, sicer negibnem služiteljskem obrazu, gotovo ni bila
neutemeljena. Chan je končal potovanje okrog ogromne ovalne
mize, ugasnil svojo žepno svetilko in se dvignil.

»Ali ste za včerajšnjo večerjo napisali imena gostov?«

»Ne, sir. Bila je čisto neprisiljena družba in miss Fane mi
je rekla, da bo že sama odkazala gostom prostore.«

»Ko so se spravljali h kavi, ali niso zasedali prostorov po
določenem redu?«

»No, sir. Usedli so se tako, kakor jim je pač bilo po volji.«

»Ali bi bilo morebiti mogoče, da bi se spomnili, kie so sedeli
posamezni gospodje?«

Jessop je odkimal. »Žal mi je, sir. Včeraj je bil precej raz-
burljiv večer. Bojam se, da sem bil nekoliko živčen.«

Charlie je položil svojo roko na stol, ki je stal desno od
tistega, ki je bil brez dvoma določen za gostiteljico. »Ali mi ne
bi mogli povedati, kdo je sedel tu?«

»Bojim se, da ne, mr. Chan. Zdi se mi, da nekdo od gos-
tov. Toda, res ne vem...«

Chan je premišljal. »Hvala tisočkrat. Telefon je v vež-
ali ne?«

»Da, sir. Ali dovolite, da bom...?«

»Nikar se ne trudite,« je rekel Chan. »Ga bom že našel.«

Stopil je v vežo in se podal v majhno telefonsko celico pod
stopnicami. Ko je opravil celo vrsto drugih razgovorov, je po-
klical nazadnje še svojega šefa.

»Tu komisar Chan,« je rekel. »Ali vam bi smel vlijudno
predlagati, da prideš takoj v spremstvu še enega uradnika na
dom Shelah Fane?«

»Kaj posebnega, Charlie?« je vpraševal šef.

Chan je še enkrat zaprl vrata za seboj tako tesno, kolikor
se je le dolge. Drobne znojne kaplje so mu drsele po obrazu.

»Iglas nas bo popeljala do končnega uspeha,« je polglasno
odgovoril. »Pod v sobi ima precej novih ogrebotin. Še važnejše
pa je sledete: Ko sem včeraj vodil preiskavo, so šli vsi gostje,
ki jih je včerajšnji strašni dogodek pripravil ob večerjo, še
enkrat v jedilnico, da bi se okreplčali s kavo. Tla pod mizo so
gola. In pod enim stolom, toda le pod enim, se jasno vidijo
nove bratgotine.«

»Kdo pa je sedel na tistem stolu?« je vprašal šef.

»Morilec Shelah Fane,« je odvrnil Chan. »Njegovega imena
še ne vem. Pravkar sem bil naprosil šest izmed gostov, naj bi
prišli gor, ostali trije pa so že tu. Ko se bodo vse zbrali, jih
bomo prosili, naj gredo v jedilnico in jih pripravili do tega, da
se bodo usedli prav tako, kakor prejšnji večer. Stol mrtve go-
stiteljice je stal na zgornjem koncu mize, nasproti vratom, ki

vodijo v vežo. Glejte, kdo se bo vsedel na desno stran od tega
stola. To bo tisti, katerega tako mrzlično iščemo.«

»Šef se je zasmjal. »Vi ste si odkritje zamislili precej dra-
matično, Charlie. No, ja, zaradi mene, da nas bo le privedlo do
uspehal Nemudoma bom tam!«

Chan je stopil nazaj v vežo. Ravno je videl, kako so rogli
Jessopovega suknjiča izginili za zastori jedilnice. Počasi je
Chan stopal skozi prostore in končno odšel na teraso, kjer je
našel miss Dixon.

»Soba vam je zdaj popolnoma na razpolago,« je rekel s pri-
klonom.

Vstala je in stopila k njemu. »Ste našli tisto, kar ste iskali?«
ga je živahnno vprašala.

Skomignil je z rameni. »Kdo na tem božjem svetu pa najde
vse tisto, kar išče? Kaj je uspeh? Milni mchurček, ki se razpoči
pri najrahljšem dotiku.« In nadaljeval je svoj sprehod.

Temna in zapuščena je stala na njegovi desni uta. Tik ob
morju je naletel na Julija in Jimmyja Bradshawa, ki sta se
dela skupaj na obrežni klopici, ki je bila sicer primerna le za
eno osebo. Mladenci je vstal.

»Malo, naš dobrski star Chan,« je vzkliknil. »Znameniti hono-
lulski stezosledec! Kako gre in kaj je novega?«

»Najnovejše je to, da cari naše lepe obale ocitno še vedno
učinkujejo, se je neomenil Chan. »Oprostite mi, da sem tako
neolikom dregnili v to ljubko idilo.«

Bradshaw mu je pomolil roko. »Pojdite sem, Charlie! Kot
priči morate izvedeti to reči! Oženil se bom! In — tako seveda
— Julija tudi.«

»To je pa vesela novica,« je prisrčno odgovoril Chan. »Da
bi vam bila sreča vsaj polovico toliko naklonjena, kakor vam
Več bi je pač ne mogli prenesti.«

»Tisočkrat vam hvala, mr. Chan,« je rekla Julija.

»Vi ste sijajan dečko,« je dejal Bradshaw. »Zares vas bom
pogresal. Tudi to obalo bom pogrešal...«

Drobne izpod Velike gore

Pokrajinski podporni zaklad pri občini v Ribnici je že začel poslovati. Daje podpore v živilskih bonih in oblačilnih nakaznicah. Re-
veži in brezposebni naj vložijo prošnje pri občinskem uradu.

Cetrtkov živinski sejem v Sodražici je bil slab. Na sejmu so bila le tri goveda.

Zdravnik g. dr. Brumen Franc je po dalj-
šem presledku spet odprt privatno ordinacijo.

Ponk se je pričel pred dnevi na kočevski
gimnaziji. Gimnazisko poslopje so temeljito
prečistili, prav tako tudi šolske prostore.

Dopolavoro v Ribnici predvaja vsako nedeljo popoldne filme.

Higiensko razstavo bodo odprli v Zdrav-
stvenem domu v Ribnici prihodnjo nedeljo ob 9 dopolne.

Zaradi močne odjuge so travniki in njive pod Brežami v vodi.

Še o tativni v Sodražici. I. Š., katerega je
oblast prijela zaradi tativne mesa v Sodražici,
so odpeljali v zapore okrožnega sodišča v No-
vem mestu.

Dopolavoro bo odprt svojo pisarno tudi v Dolenjih vasi.

Vhod v prostore davčne uprave je sedaj le
z dvoriščne strani.

Vabimo vas k postnemu pridigam, ki so ob
nedelji ob 3 popoldne v župnijski cerkvi.

Na realni gimnaziji so pričeli pred dnevi
z rednim poukom. Zavod obiskuje 283 učencev,
od teh 162 dečkov in 121 deklek, na njem pa
poučuje 14 profesorjev. V gimnaziskem po-
slopju, ki so ga temeljito prečistili, je popol-
dne tudi pouk za ljud

Obsodbe pred vojnim sodiščem

Od 69 obtožencev iz Borovnice in Bistre jih je 28 bilo obsojenih na smrt, 23 na ječo, 13 pa oproščenih. Izvršitev smrtne kazni za 12 obtožencev odložena

Vojno sodišče II. armade je v javni razpravi dne 25. februarja sodilo 69 obtožencem iz Borovnice in okolice. Vsi so bili obdoženi prevaratega združevanja z nasilno spremembou političnega in socialnega reda v državi, prevarne propagande v tem smislu, napada na življenje pripadnikov vojske, dalje, da so v noči od 4. na 5. decembra v Preserju pri Ljubljani s puškami, strojnicanim in ročnimi granatami ubili štiri vojake, tri pa ranili; da so v isti noči z dinamitno eksplozijo poškodovali železniški most v Preserju; da so se združili za izvajanje zložin proti varnosti države in proti drž. osebnostim; da so nezakonito hranili in nosili zunaj svojega bivališča strelno oružje vojaške vrste, strelivo in vojno oružje.

Za obtoženca Antonia Miklavčiča, učitelja iz Borovnice, in Gradišnika Antona je bila obtežilna okolnost to, da sta bila povzročitelja, organizatorja in voditelja. Zaradi omenjenih prestopkov je sodišče odsodilo obtoženca:

Godec Ernesta, Miklavčič Antona, Rihar Franceta, Gabrovček Cirila, Babšek Franceta, Zigman Ivana, Ogrin Vincenca, Letonja Franceta, Troha Antona, Hudobivnik Lovrenca, Korče Ivana, Kržič Vincenca, Tomazin Avgusta, Merlak Stanislava, Tomazin Martina, Verhovec Franceta, Rihar Mihaela, Troha Josipa, Ogrin Karla, Verhovec Josipa, Vontčina Franceta, Krašovec Jakoba, Debevec Antona, Zbogar Franceta, Palčič Alojza, Rihar Filipa, Debevec Ivana, Jesenko Franceta, Gradišnik Antonia na smrtno kazen z vsemi zakonitimi posledicami;

Merlak Franceta, Gantar Rudolfa, Petavs Jakoba, Skopec Ludvika, Makovec Jakoba, Gradišnik Leopolda, Peclin Karla, Zbogar Alojza, Skopec Franceta, Leben Karla, Leben Franceta, Letonja Antonia na dosmrtno ječo z vsemi zakonitimi posledicami;

Zbogar Karla, Kovšca Franceta, Sušman Josipa, Sveti Ivana na 30 letno robijo z vsemi zakonitimi posledicami in odreja, da se Sveti Ivan spravi v kaznilnicu za ne manj kot 3 leta;

Krašovec Antona, Leben Ivana, Rehar Josipa, Lebez Rajka, Škrbec Josipa in Leben Ivana obtožljivi pod c, d, e, f in g zaradi pomanjkanja dokazov in obtožljivi pod b, ker ni izvršili dejanja. Odredila enkratno objavo to sodbe v izvlečku glede obsojenih na smrt in dosmrtno ječo v listih Il Piccolo v Trstu in »Jutro« v Ljubljani na stroške obsojencev. Obenem odreja zaplemba zaseženih stvari.

Sodba je bila izvršena glede naslednjih obsojenec: Gabrovček Cirila, Godec Ernesta, Babšek Franceta, Zigman Ivana, Ogrin Vincenca, Letonja Franceta, Krašovec Jakoba, Miklavčič Antona, Tomazin Martina, Verhovec Franceta, Rihar Mihaela, Debevec Antona, Rihar Franceta, Palčič Alojza, Ogrin Karla in Debevec Ivana.

Poveljnik II. armije pa je odložil izvršitev sodbe glede na možnost morebitne pomilostivosti glede naslednjih obsojenec: Troha Antona, Hudobivnik Lovrenca, Korče Ivana, Tomazin Avgusta, Troha Josipa, Zbogar Franceta, Rihar Filipa, Verhovec Josipa, Jesenko Franceta, Vontčina Franceta, Merlak Stanislava in Kržič Vincenca.

Vse navedene, razen obsojenih na smrt, obsoja na solidarno plačilo stroškov postopka in vsakega izmed njih na stroške preiskovalnega zavoda.

Oprošča Sveti Antona pripisanih mu obtožljivih, ker ni izvršil dejanja;

Krašovec Franceta, Lichtenberger Marjana in Lichtenberger Herberta pripisanih jim obtožljivih pod c, d, e in f, ker gre za osebe, ki niso kaznive v smislu čl. 54 k. z, ter obtožljivi, pripisanih jim pod a, d in g, ker niso izvršili dejanja; Pivk Ivana in Zigman Josipa pripisanih jim obtožljivih, ker gre za osebe, ki jih ni mogoče obtožiti v smislu čl. 98 k. z, in odreja njih odpravo v sodno poboljševalnico za čas, ki ne sme biti krajši od 3 let; Merlak Lovrenca obtožljivi pod a zaradi pomanjkanja dokazov in drugih obtožljivih, ker ni izvršil dejanja; Turšič Viktorja, Kovačiča Josipa, Prelog Andreja, Telban Josipa, Telban Antona, Drašler Franceta, Kavčiča Josipa, Trojer Ivana, Peclin Vincenca, Zbogar Ivana, Dormis Josipa, Šraj Franceta pripisanih jim obtožljivih zaradi pomanjkanja dokazov; Gabrovček Cirila, Babšek Franceta, Zigman Ivana, Ogrin Vincenca, Letonja Franceta, Troha Antona, Hudobivnik Lovrenca, Korče Ivana, Kržič Vincenca, Tomazin Avgusta, Merlak Stanislava, Tomazin Martina.

Proračuna prosvetnega in prometnega ministra

Rim, 11. marca. 8. Proračunski odbor fašistične in korporacijske zbornice je nadaljeval z razpravami o proračunskih predlogih raznih ministrstev za novo proračunsko leto. Ministrstvo za ljudsko vojno (prosvetno ministrstvo) je predlagalo proračun v znesku 3 milijard 15 milijonov in 809 tisoč lir. V primeri z lanskim proračunom se je novi povečal za 405 milijonov. V glavnem gre povišek v breme kritja povisanih plač za osebje, podrejeno temu ministrstvu, del pa tudi za nove stroške, ki so nastali z uveljavljenjem novega šolskega zakona in predpisov za vse vrste šol, kakor tudi za ustanovitev novih mest na vsečiliščih. Prometno ministrstvo je sestavilo proračun, ki se glasi na 731 milijonov lir in se je napravil lanskemu zmanjšalu za 57 milijonov. V glavnem se je proračun zmanjšal zato, ker so izostale podpore raznim prometnim ustanovam in ladjarskim družbam, ker je vojna v mnogočem skrili promet, odnosno se je moralno mnogo potreb umakniti potrebam vojske. Prav tako so izpadle postavke za zgraditev novih železniških prog od Rima do prostora svetovne razstave kakor tudi za tista dela, ki jih je vojna odrinila na poznejši čas.

Konec GREENEJEV

S. S. van Dine

KRIMINALNI ROMAN

Kakšne vrste samokres pa je bil tvoj, Chet?« je vprašala Sibila in nedavno spremenila svoj glas.

»Bil je kalibra 32, stari Smith & Wesson,« je odvrnil brat, očividno v zadregi.

»Res, Chet? Potem je prav tisti!« in Sibila je skomizgnila z rameni in se vrnila k oknu.

Nevita se je polegla in Von Blon se je hitro sklonil k Adi in ji popravil blazine pod ramo.

»Ne bodite žalostni, Ada,« je dejal mehko, »jutri bo Sibila obžalovala, kar je danes rekla in spet boste lahko mirni. Ta nesreča je vsem razburila živce.«

Ada je hvaležno pogledala doktorja in zelo se je, da se je pomirila.

»Mislim, gospod,« je dejal Von Blon in se obrnil k Markhamu, »da imamo za danes lahko dovolj.«

Vance in Markham sta vstala in tudi mi smo se pripravili za odhod, ko se je Sibila nenadno vrnila k nam.

»Počakajte,« je zaklicala ukazovalno, »imam vam marsikaj povedati o Chetovem samokresu. Jaz vem, kje je in on je tisti, ki je zgrabil zanj. Vi-

dela sem ga nekega dne, kako ga je čistil v svoji sobi in me vprašal, kaj da iščem. Ali ni to zadosten dokaz?«

»Kdaj je bilo to?« je vprašal Vance sproščeno hladnostjo, ki je videl, da Sibila s takšno silovitostjo nastopa.

»Kdaj? Čisto točno se ne spominjam, bilo pa je prejšnji teden enkrat.«

»Je bilo to tistega dne, ko ste iskali smaragdno bučiko, gospodična Sibila.«

Sibila se je nekoliko zamislila, potem pa brž odgovorila ostro:

»Ne spominjam se. Čemu naj bi se moral spomniti? Ko sem šla iz salona, sem pogledala v Chestrove sobo. Vrata so bila priprita in sem videla Ado pri mizi.«

»Ali je bilo to tako nekaj čudnega, da je bila Ada v sobi vašega brata?«

»Ada ni nikdar hodila v naše sobe, razen morda v Rexovo. Julija ji je vstop v svojo sobo prepovedala že pred davnim.«

»Ada je prošeče pogledala sestro.«

»Kaj sem ti vendar storila, Sibila, zakaj gojš tolikšno sovraštvo do men?«

»Kaj si mi storila?« se je zarežala. Njen glas je bil surov in v njenih očeh

je žarel kovinast blesk, kakor v očeh kakšne nore ženske. »Kaj si mi storila? Vee in nič. Ti si hinavka s tem svojim sladkim in ljubeznim dobrikanjem, potprežljivostjo in medlimi očmi, kakršne ima že zvesti pes. Toda ti me ne boš. Sovražila si nas od prvega dne, ko si stopila v to hišo, in si ves čas čakala samo trenutka, da ureničiš svoj načrt... ti, stvor...«

»Sibila!« je zakričal Von Blon, in njegov glas je bil trd kot udarec z bitem. »Dost!...«

Njegova odločnost me ni nič manj presenetila kot Sibiline besede. Niti kot zdravnik, niti kot prijatelj si ne bi smel nikdar dovoliti takšnega tonu, in vidi sem, kako so se Vancejeve trepalnice zbočile, kakor da bi ga bil ta prizor silno zanimal.

Loteva se vas živčnost, Sibila, in se ne zavedate, kaj govorite,« je nadaljeval zdravnik, ne da bi pri tem njevog grozeči pogled postal kaj milejši. Prav gotovo bi bile njegove besede in njih naglas še ostrejše, če nas ne bi bilo. Sibila je povesila oči, si z rokami zakrila obraz in začela ihteti.

Von Blon se je obrnil k njenemu bratu z običajnim enoličnim glasom:

»Pelji jo nazaj v njeni sobi, Chester. Žaloigra, ki se je odigrala snoči, ji je vzela vse živce. Blažene sodobne ženske! se je obrnil k nam, ko je Sibila odšla. »Vse so takšne, vsaka stvar jih razburjal!« Zdaj, gospodična Ada, vam bomo dali mir, da boste lahko spali.«

»Torek, 9. novembra ob 17.«

Okrug petih popoldne je moralno bi-

ti, ko smo vstopili v sodniško palaco.

Nekaj minut potem smo bili že zbra-

ni v somraku Markhamove sobe, ki jo

je razsvetljeval star kitajski lestenec.

»Ni ravno vzdora družina to, dragi

Markham,« je začel Vance in se lepo zleknil v sanlanjač. »Zelo malo pri-

vlačna je! Drevo, nekdaj močno in od-

Ljubljana

Koledar

Danes, četrtek, 12. marca: Gregor i.

Petak, 13. marca: Kristina, devica.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli,

Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62; mr.

Gartus, Moste, Zaloška cesta.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Četrtek, 12. marca ob 17.30: »Človek, ki je vi-

del smrt.« Red B.

Petak, 13. marca ob 15: »Rokovnjači. Izven.

Znižane cene od 10 lir navzdol.

Opera:

Četrtek, 12. marca ob 17: »Madame Butterfly.« Red Cetrik.

Petak, 13. marca: »Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron.« Red A.

EIAR — Radio Ljubljana

Četrtek, 12. marca, 7.30 Porocila v slovenščini. 7.45

Popevke in melodije. Med odmorom ob 8 napoved časa. 8.15

Poročila v italijanščini. 12.15 Trio Emona, 12.40 Kon-

cert pianistne Eveline Piero, 13.15 Napoved časa in poro-

čila v italijanščini. 13.15 Uradno vojno poročilo v sloven-

ščini. 15.20 Koncert pod vodstvom mojstra Piccinellija. 14.

Poročila v italijanščini. 14.15 Koncert v Nemčiji. 14.45

Poročila v slovenščini. 14.45 Radijski orkester pod vod-

stvom dirigenta D. M. Šijanca: Slovenska glasba. 19.30

Poročila v slovenščini. 19.45 Stanko Avgust: Koncert na

harmoniku. 20. Napoved časa in poročila v italijanščini. 20.30

Prenos iz beneškega gledališča La Fenice: tretje in četrto

dejanje operе Andre Chenieri. V odmoru: pogovor v slovenščini. 21.50 Predavanje v slovenščini. 22. Orkester pod vodstvom mojstra Barzize. 22.45 Poročila v italijanščini.

Petak, 13. marca, 7.30 Poročila v slovenščini. 7.45

Slovenska glasba. V odmoru ob 8 napoved časa. 8.15

Poročila v Italijanščini. 12.15 Duet na harmoniku Golob-

Adamic. 12.40 Trio na klarinet. 13. Napoved časa in poro-

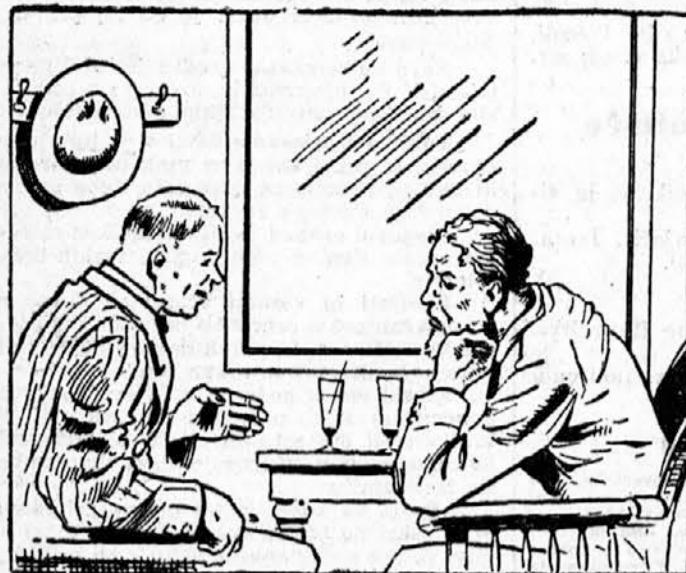
čila v Italijanščini. 13.15 Uradno vojno poročilo v sloven-

ščini. 15.20 Opereta glasba pod vodstvom mojstra Petracie. 14. Porocila v slovenščini. 14.15 Orkester Cetrik pod vodstvom mojstra Golob-Adamic. 12.40 Trio na klarinet. 13. Napoved časa in poročila v Italijanščini. 13.15 Uradno vojno poročilo v slovenščini. 15.20 Opereta glasba pod vodstvom mojstra Petracie. 14. Porocila v slovenščini. 14.15 Orkester Cetrik

Andrejčkov
Jože:

Zalost in veselje

Risal Jože Beranek ---- Besedilo priredil Mirko Javornik

Roman
v slikeh

463.

Na Tomaževem posestvu je gospodaril neki Nemec. Ko ga je Tomaž obiskal, ga je lepo sprejel in mu povdal, da je posestvo kupil od nekega Angleža, prej pa je tam stanovala mlada vdova s sinom, ki pa je potem odšla kdo ve kam. To je bilo vse, kar je zvedel Tomaž o ženi.

464.

Tomaž je žalosten hodil s kapitanom čakač v luko vsako ladjo. Ob prihodu vsake je upal, da bo zagledal ljubljeno ženo in otroka. »Lastovice« še ni bilo v Ameriko, zato je kapitan sodil, da je krenila spel v Balavijo in bo pri Edmondu zvedela o njima.

465.

Nekega dne je kapitan povabil Tomaža na lov. Prijetnega jutra sta že pred sončnim vzhodom zasedla konja ter vzela s sabo vsak po nekaj služabnikov. Čez planjavo so se napolili v stolne gozdove, kjer je divjačine kar mrgolelo, kamor si pogledal.

Alkohol boš pil, pa ne boš pijan

Nov vitamin, ki odstranja škodljive učinke alkohola na človekov organizem in zdravi tudi mrzlico

Današnja doba je poleg drugega tudi doba vitaminov. Neštetokrat beremo po raznih časopisih, kako so strokovnjaki odkrili v tem ali onem živilu kak vitamin, ki ga človeško telo nujno potrebuje, pa doslej o njem še ni bilo nič znanih. Na podlagi vseh doseganj ugotovitev so tudi začeli, recimo delavec po rudnikih ali drugim, ki opravlja težja dela, dajati posebne vrste hrano, da vzdrže, oziroma da nadomestijo hranilnost, ki jo vsebuje hrana, kakršno so uživali v »dobrah starih časih«. Vitaminini so takorekoč prinesli na polje prehrane pravo revolucijo.

Zdaj beremo še o novi zanimivi iznajdbi, ki jo je odkril na polju vitaminov, kakor pravi poročilo iz Pariza, nek inozemec. Poročilo pravi: Iz Amsterdamu pišejo, da je nek tamkajšnji učenjak predložil v potrditev nov izum, oziroma nov postopek, na podlagi katerega je mogoče nekaterim vrstam alkoholnim pijač dodajati poseben vitamin, ki pod njegovim vplivom potem tisti alkohol prav nič ne izgubi na svoji moči ali na okusu. Novi vitamin pa nasprotno lahko odstrani škodljive učinke alkohola na človeški organizem, ali pa ga vsaj v občutni meri zmanjša.

Odveč bi bilo poučljivo, kako koristen je ta novi izum nizozemskemu učenjaku. Ce bodo njegov postopek uveličali na splošno, se človek s pijačo ne bo mogel več upijaniti, oziroma vsaj tako zelo ne, kot se je dozaj. Nikjer na cesti ne bo videl nobenega pijanca več in vse bo prav. Vino in žganje ne bosta nič več tako zelo segrevala krvi in zato tudi ne bo več toliko prepričev in pobojev v gostinstvih in doma. In marsikatera žena se bo oddah-

nila in bo gotovo iz srca hvaležna tistemu dobremu nizozemskemu učenjaku, ki je znal narediti konec pijačanju na svetu, oziroma, ki je vsaj pokazal, kako se da to doseči na lep način. Na drugi strani pa tistim ki so dozaj le preveč radi gledali v kozarc in so bili slabno razpoloženi vse dotelej, dokler se jih pijača le ni pošteno prijela, najbrž ne bo preveč všeč, da se je našel človek, ki jih je na lepem oškodoval za njihov pijačni užitek. Vsem gočovo ni vselej vse prav, pa če je stvar še tako dobra.

Pa še neko dobro stran oziroma moč ima novi vitamin tistega Nizozemca. Po njegovi zamisli pravljena alkoholna pijača ima tudi posebno zdravilno moč. Pravijo, da je zelo učinkovito zdravilno sredstvo proti raznim tropičnim bolezni, na primer proti mrzlici.

Švedska – dežela bogatih žensk

Izredni časi so prinesli prav zato vedno več ženitnih ponudb

Na Švedskem je po tamkajšnjih časopisih in tudi drugače zadnje čase vedno več ženitnih ponudb. Navdušenih ženinov, ki bi radi postal srečni zakonici, sedanjih resni časi, ki tudi mimo Švedske niso šli, nič kaj ne motijo. Ze morajo imeti kak poseben razlog, da se tako zelo potegujejo za zakonski stan, saj je gotovo tudi njim dobro znano, da v dobi stiske samci še večeno dosti lažje žive kot pa poročeni ljudje. Toda, stvar je na Švedskem drugačna. Švedska je tista dežela, kjer je bogatih žensk več kot pa bogatih moških. In koga ne vleče, da bi si pomagal iz zadrege več na ta način, da se bogato poroči. Saj je vseeno, si mislijo ti navdušeni švedski ženini, kdo koga živi, mož ženo ali pa žena moža.

In kako je na Švedskem z bogatimi ženskami, kaže najlepše statistika, ki jo je sestavil osrednji statistični urad v Stockholmnu, urad, ki bi si ga marsikje drugod lahko vzeti za zgled in vzor, tako lepo je urejen in tako veetransko je njegovo udejstvovanje. Tam dobiš lahko vsa mogoča pojasnila, kakršnih si le želiš. Ni čudno, da v ta urad tako radi zahajajo tudi časniki, ki bi radi kaj novega, presenetljivega »iztuhalic« za časopise, saj gre na ta način njihova slava ne samo po domovini, pač pa tudi drugod po svetu. In v tem stockholmskem statističnem uradu imajo tudi tele, za Švedsko do-

kaj značilne podatke: Na Švedskem je nič manj ko 60.216 žensk, od katerih ima vsaka več milijon švedskih kron premoženja. To je približno kakšnih 6 milijonov lir. Celotno premoženje teh bogatih Švedin je na dobro milijardo kron, ali na dobro šest milijard italijanskih lir. Zanimivo je poleg tega tudi, da celih 65% teh bogataši živi po večjih švedskih mestih in samo 35% po manjših ali pa zunaj na pravi deželi.

Po tem takem res ni čudno, da se mlađi ženini potegujejo v tolikšnem številu za zakonsko srečo, ki bi jo uživali skupaj z bogatimi Švedinami in se enkrat za vselej otresli skrbi, kaj bo prinesel jutrišnji dan.

Plesalke, ki so se zastrupile z bronastimi zapestnicami

V kodanjem Kraljem gledališču so te dni predvajali »Boginjo sonca«. Dogodek sam na sebi ne bi bil nič tako posebnega, če se ne bi vprav pri tej priliki pripetilo nekaj nenavadnega, kar je med gledalci zbudilo splošen preplah.

Po režiserjevi zamisli so plesalke, ki so pri tej predstavi nastopile na odrui, okinčali poleg drugega tudi z bronastimi zapestnicami. Ko so med pred-

kje so njegovi ljudje, kako in kam naj krenej. Ta snov, ki nam jo prikazuje pisatelj, je bila živa, ljudje v precejšnji meri taki, zlasti idilična ali enostranska družabna opredelitev, ki je bila dediščina odmirajočega starega reda, ki ga pisatelj osvetljuje in sodi s svojim mladostnim zanosom in idealizmom. Marsikaj se je medtem seveda spremeno. Med nami in temi ljudmi ni samo štirideset let pisateljevega razvoja, ampak dolga doba splošnih sprememb, zato so te novele in črtice še posebno zanimiva priča o času, ljudeh in pisatelj. V zadnjih dveh črticah: »Šmarnic nikarle« in »Pomlad se poslavljac« pričajo o zgodbah, ki jih je pisatelj deloma sam doživel, deloma vzel snov iz svoje okolice, pa jo preoblikoval po svojem osebnem čustvu in življenjskem nazoru. Malooneščanska družba uradnikov in obrtnikov ter plemiška gospoda so tista podoba, ob kateri uveljavlja svoje nazore o družini in družbi; njegov klic: »Kvišku« že priča o poznejšem krepkem družbenem oblikovalcu in vzgojitelju. Močna ločitev med svetlobo in senco, dobroto in zahlodno določno kaže, kako pisatelj misli; jasno vidimo,

V 32 metrov globok vodnjak padel. Zidar Giacomo Coggi iz Bergama se je po vrvi spustil v izpraznjen vodnjak, da bi izvršil več popravil. Ko se je spuščal po vrvi, pa so mu roke odpovedale in zidar je padel na dno in obležal. Njegov tovarij je poklical bližnje ljudi na pomoč, nakar se je z vrvni spustil v vodnjak. Z veliko težavo je spravil Coggija po vrvi spet iz vodnjaka, toda vsi poskuši za rešitev življenga ponesrečenca so se izjavili. Coggi si je močno pobil glavo in si pretresel mozgane in zanj ni bilo več rešitve.

stavo začeli plesalke osvetljevati od vseh strani z reflektorji, da bi bil učinek predstave čim večji, so skoraj vse plesalke popadale v nezavest. Gledalci so se začeli spogledovati in ugibati, kaj naj to pomeni. Tudi režiser je seveda ni šlo to v glavo. Če bi le katero od plesalk popadala trenutna slabost, da bi omagala, še ne bi bilo nič tako čudnega. Tako pa so popadale na tla kar skoraj vse od kraja. Režiser je spoznal, da je stvar le resna in je dal takoj poklicati reševalce. Plesalke so brž prepeljati v bližnjo bolnišnico ter jih sicer kmalu spravili spet k zavesti, vendar pa zdravniki še zdaj niso čisto na jasnen, kaj naj bi se bilo s plesalkami na odrui zgordilo. Večina zdravnikov pa je prepričana, da so se tista brhka dekleta zastrupile s kovinastimi zapestnicami. Zastrupitev, pravijo, so povzročili žarki, ki so odsevali z zapestnic, ko so jih ošnili s premočnimi reflektorji.

Nova ležišča lignita v Italiji

V bližini kraja S. Giovanni Ilarione pri Veroni, so zadnjči odkrili bogata ležišča lignita. To rudno področje meri približno 3 milijone kvadratnih metrov, pravi poročilo iz Rima, ki pripominja, da bo izkoriscanje tega rudnega bogastva dalo svoj posameznem prispevek na polju gospodarske neodvisnosti. Tu bodo lahko napokloni velike količine premoga, čeprav je slabše vrste.

Vsega področja, na katerem bi lahko kopali lignit, dozaj še niso preiskali in pravijo, da bodo novi rudniki morda dali lahko še dosti več premočga, kakor pa strokovnjaki dosegaj mislijo. Dela bodo gotovo hitro napredovala, saj ni za njimi samo zasebna pobuda podjetja, ki je zaloge lignita v zemlji odkrilo, pač pa tudi državna denarna podpora.

In kako je na Švedskem z bogatimi ženskami, kaže najlepše statistika, ki jo je sestavil osrednji statistični urad v Stockholmnu, urad, ki bi si ga marsikje drugod lahko vzeti za zgled in vzor, tako lepo je urejen in tako veetransko je njegovo udejstvovanje. Tam dobiš lahko vsa mogoča pojasnila, kakršnih si le želiš. Ni čudno, da v ta urad tako radi zahajajo tudi časniki, ki bi radi kaj novega, presenetljivega »iztuhalic« za časopise, saj gre na ta način njihova slava ne samo po domovini, pač pa tudi drugod po svetu. In v tem stockholmskem statističnem uradu imajo tudi tele, za Švedsko do-

kaj značilne podatke: Na Švedskem je nič manj ko 60.216 žensk, od katerih ima vsaka več milijon švedskih kron premoženja. To je približno kakšnih 6 milijonov lir. Celotno premoženje teh bogatih Švedin je na dobro milijardo kron, ali na dobro šest milijard italijanskih lir. Zanimivo je poleg tega tudi, da celih 65% teh bogataši živi po večjih švedskih mestih in samo 35% po manjših ali pa zunaj na pravi deželi.

Po tem takem res ni čudno, da se mlađi ženini potegujejo v tolikšnem številu za zakonsko srečo, ki bi jo uživali skupaj z bogatimi Švedinami in se enkrat za vselej otresli skrbi, kaj bo prinesel jutrišnji dan.

Plesalke, ki so se zastrupile z bronastimi zapestnicami

V kodanjem Kraljem gledališču so te dni predvajali »Boginjo sonca«. Dogodek sam na sebi ne bi bil nič tako posebnega, če se ne bi vprav pri tej priliki pripetilo nekaj nenavadnega, kar je med gledalci zbudilo splošen preplah.

Po režiserjevi zamisli so plesalke, ki so pri tej predstavi nastopile na odrui, okinčali poleg drugega tudi z bronastimi zapestnicami. Ko so med pred-

»Jaz? Ne. Gospod Maironi spi ob tej uri.«

»In vi, kam greste?«

»Grem na to goro, na to preklicano Boglio. Grem zaradi občinskega bikha.«

»Os!« je pomislil odvetnik. »Zdaj bo še mene naredil občinski odrui.«

Orožnik, ki je imel gobec kakor ovčarski pes, si je natanceno ogledal obraz človeka, s katerim je govoril. »Vi ste občinski odrui, je rekel nesramno, »pa nosite to stvar na obrazu!« Pedraglio se je nevede prijel za črno kozjo bradicu, prekleto znamenje svobodomislecev. »Saj jo bom odrezal, saj jo bom odrezal! je rkel smešno resno. »Da, gospod. Ali greste tudi vi na Boglio! Orožnik je ves mrk odšel, ne da bi mu odgovoril, ne da bi slišal, na kakšne sramotne vislice ga je pošiljal občinski odrui.

Tovariša sta se vzajemno veselila, da sta se srčno izvila, toda spoznala sta, da je postala igra zelo resna. Zdaj je treba računati na stražnika, ki dobro poznata Pettinijina in ostati v primerni razdalji. In če bo ta orožniški pes govoril o bradi. »Pojdiva!« je rek'l odvetnik, »pojdiva za njimi, in če bova veda ali slišala, da gredo nazaj, potem noge na ramo in hajd na levo proti meji.« To zadnje bi bilo zelo nevarno, ker nista poznala sveta, ki je bil stražnikom zatrdno znan.

Ovčarski pes se je moral prveč potiti in sobjati za tovariša, da bi imel še veselje govoriti o bradi. Pedraglio in odvetnik, ki sta šla počasi kvišku, sta vid'la sovražnika, da je despot do grebena pri Marijini bukvi, kjer se je malo oddalnil in izginil.

Velika, stara bukev je nosila na deblu Marijino slčko. Ko je deblo razpadlo, je to čast prepustilo kapelici. Bila je kakor prva straža velikega gozda na Bogliji. Bila je vojak, ki je stal na malem sedlu vrh grebena ter varoval strmo pohočje. Jezero in hribe okoli Valsoldje. Častiljiva vojska ogromnih bukev je zbrana v drugi mirni kotlini med strminami Colmaregia,

DOBRI STARCI ČASI

104

prijela izgubili po tej cesti, dragi gospod,« je rekla starka. Do Sostre nista potem srečala nikogar več.

Sostra je planšarska koča približno sredi planine, s svilim, hodnikom in kapnico. Stoji malo od ceste. Ta cesta je najboljša, kar jih je v Valsoldi in celo divji kozel bi se utrudil po njej. Pedraglio in odvetnik sta vsa spehana in potna stopila za trenutek v Sostri. Tudi tu je bilo vse tih in prazno. V tej višini je zrak že ves drugačen. In kako so se znašali vsi vrhovi okoli!

Odvetnik je nežno pogledal prvi greben Boglie, kjer se začenja velik bukov gozd. Še pol ure plezanja. »Pojdiva,« je rek'l. Toda Pedraglio, ki je čutil v nogah dolgo pot iz Lovena v Orio, čez Passo Stretto, je prosil, naj še počakata. Mirno je začel prelistovati staro Pettinijevo knjigo, neizdan, redovniško pesnitve, neimenovanega Cremonca iz sedemnajstega stoletja.

»Pojdiva!« je ponovil njegov tovarij čez nekaj minut. Že se je dvignil, ko je zasišal, da prihajajo ljudje. Komaj je imel še toliko časa, da je rek'l »pozor!« in se obrnil, da ga ne bi videli v obraz. Pedraglio, ki je še vedno brskal po starji knjigi, je zagledal najprej dva finančarja in potem dva orožnika. S tihim glasom je to sporočil prijatelju, ne da bi trenil z očesom.

Stražnika sta se ustavila. Eden je pozdravil: »Poklon, gospod Pettinie,« in rekel orožnikoma: »To je prvi občinski odrui iz Albogasia.« Tudi orožnika sta pozdravila. Pedraglio se je odpril in nekoliko dvignil staro knjigo. Stražnika sta hotela malo počivati, toda orožnik jima je ukazal, naj gredo dalje. Ko je videl, da so odšli naprej, je sam stopil k Sostri. Bil je iz Ampezza in je zelo dobro govoril italijansko. »Ti pes, upam, da me ne greznaš!« je pomislil Pedraglio z nemirno zavestjo svoje osebe. »Bon ž nar-dil.«